

**Stølsheimen
verneområdestyre**

Postadresse
Stølsheimen verneområdestyre
Njøsavegen 2
6863 Leikanger

Besøksadresse
Fjordsenteret
5745 Aurland

Kontakt
Sentralbord: +47 57 64 30 00
Direkte: +47 5764 3129

fmvlpst@fylkesmannen.no
www.nasjonalparkstyre.no/Stølsheimen

Indrefjord grunneigarlag

Sakshandsamar Anbjørg Nornes

Vår ref. 2021/1968-0 432.2

Dykkar ref.

Dato 19.02.2021

Dispensasjon - Stølsheimen landskapsvernområde - Helledalen - istandsetting av bru - motorferdsel

Sender vedlagt saksprotokoll med saksframlegg frå Stølsheimen verneområdestyre.

Klage

Vedtaket kan klagast inn for Miljødirektoratet av partar i saka eller andre som har rettsleg klageinteresse med ein frist på 3 veker jf. forvaltningslova §§ 28 - 29. Klagen skal rettast til Miljødirektoratet, men sendast via verneområdestyret v/sekretariatet, som kan gje nærare opplysningar om klagerett og rett til å sjå saksdokument.

Delfinansiering av tiltaket

Verneområdestyret har vedtatt å bruke inntil kr. 200 000 av tiltaksmidlane til delfinansiering av tiltaket. Grunneigarlaget sender faktura med oversikt over kostnader med tiltaket til Stølsheimen verneområdestyre når arbeidet er gjennomført. Faktura skal merkast med bestillingsid 3850ano, og sendast til Statsforvaltaren i Vestland, elektronisk fakturaadresse EHF: 974760665.

Med helsing

Sigbjørn Hauge
Stølsheimen verneområdestyre

Anbjørg Nornes
verneområdeforvaltar

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Vik kommune	Postboks 134	6891	VIK I SOGN
SNO Aurland			
Statsforvaltaren i Vestland	Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER

Arkivsaksnr: 2021/1968-0
Sakshandsamar: Anbjørg Nornes
Dato: 01.02.2021

Utval	Utvalssak	Møtedato
Stølsheimen verneområdestyre	5/21	17.02.2021

Saksframlegg - Stølsheimen landskapsvernområde - Helledalen - istandsetting av bru - motorferdsel

Innstilling frå forvaltar

Stølsheimen verneområdestyre gjev Indrefjord grunneigarlag løyve til å utbetra brua i Helledalen. Arbeidet kan utførast med gravemaskin. Løyvet er gjeve med heimel i verneforskrifta for Stølsheimen landskapsvernområde og naturmangfaldlova § 48 fyrste ledd og fyrste alternativ.

Løyvet er gjeve med fylgjande vilkår:

- Brua og bru-kara skal ha same utforming og storleik som i dag.
- Steinane i bru-kara skal nyttast opp att så langt det er mogleg.
- Det kan plukkast supplerande steinar i nærområdet.
- Gravemaskin kan nyttast til murarbeidet, og for å grave ned steinfundament i elvebotnen. Graving i elvebotnen skal avgrensast til område med brufundamentet.
- Maskinarbeidet skal utførast på ein miljøforsvarleg måte som ikkje medfører ureining av vassdraget.
- Terrenginngrep skal avgrensast til det som er naudsynt for å få bygd opp att bru-kara.
- Torv skal leggst til side medan arbeidet pågår, og flyttast på plass att når arbeidet skal avsluttast. Køyrespor og terrenginngrep skal slettast og tilpassast terrenget.
- Verneområdeforvaltar skal vera med på synfaring i området for sluttgodkjenning av arbeidet.
- Tiltaket skal vera gjennomført og slutført innan 30. november 2021.

Det må søkjast Stølsheimen verneområdestyre og Vik kommune om løyve til transport av gravemaskin og utstyr med helikopter.

Saksprotokoll i Stølsheimen verneområdestyre - 17.02.2021

Handsaming i møte

Vedtak i samsvar med innstilling frå forvaltar.

Vedtak

Stølsheimen verneområdestyre gjev Indrefjord grunneigarlag løyve til å utbetra brua i Helledalen. Arbeidet kan utførast med gravemaskin. Løyvet er gjeve med heimel i verneforskrifta for Stølsheimen landskapsvernområde og naturmangfaldlova § 48 fyrste ledd og fyrste alternativ.

Løyvet er gjeve med fylgjande vilkår:

- Brua og bru-kara skal ha same utforming og storleik som i dag.
- Steinane i bru-kara skal nyttast opp att så langt det er mogleg.
- Det kan plukkast supplerande steinar i nærområdet.
- Gravemaskin kan nyttast til murarbeidet, og for å grave ned steinfundament i elvebotnen. Graving i elvebotnen skal avgrensast til område med brufundamentet.
- Maskinarbeidet skal utførast på ein miljøforsvarleg måte som ikkje medfører ureining av vassdraget.
- Terrenginngrep skal avgrensast til det som er naudsynt for å få bygd opp att bru-kara.
- Torv skal leggst til side medan arbeidet pågår, og flyttast på plass att når arbeidet skal avsluttast. Køyrespor og terrenginngrep skal slettast og tilpassast terrenget.
- Verneområdeforvaltar skal vera med på synfaring i området for sluttgodkjenning av arbeidet.
- Tiltaket skal vera gjennomført og slutført innan 30. november 2021.

Det må søkjast Stølsheimen verneområdestyre og Vik kommune om løyve til transport av gravemaskin og utstyr med helikopter.

Saksopplysningar

Dokument som bakgrunn for saka:

- Synfaring på brua i Helledalen. Referat frå dialogmøte Stølsheimen verneområdestyre og rådgjevande utval, 31. august og 1. september 2020.
- Kostnadsoversikt for brua i Helledalen, Balevik 30.11.2020

Søknaden vert vurdert etter:

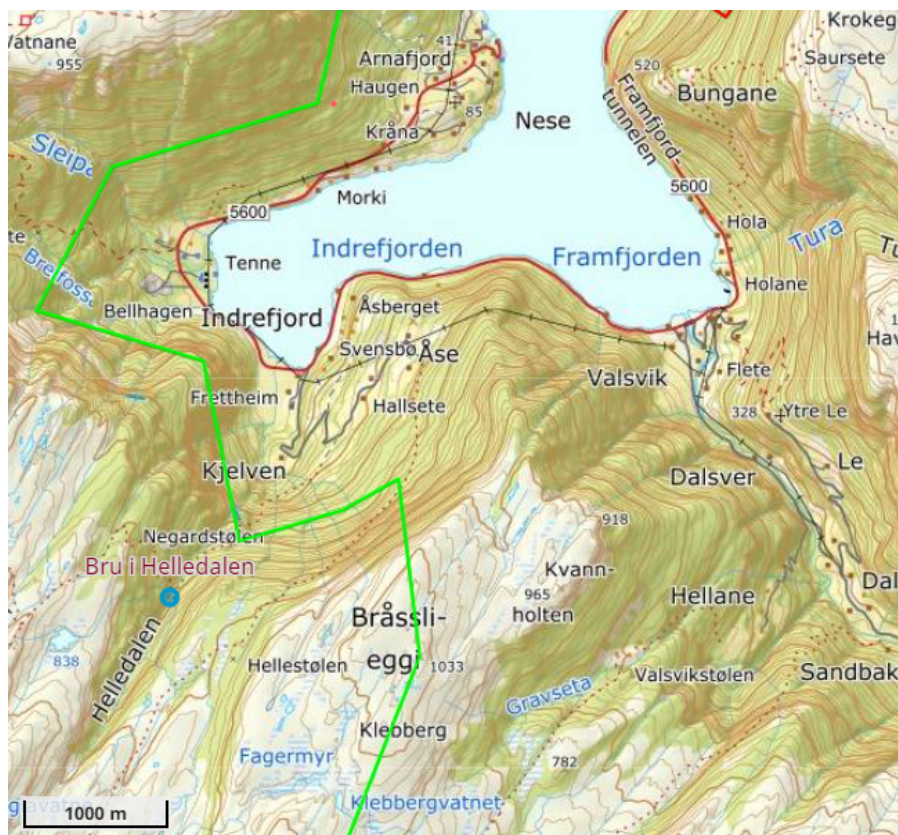
- Verneforskrift for Stølsheimen landskapsvernområde 21.12.90
- Forvaltningsplan for Stølsheimen landskapsvernområde, rapport nr. 1-2017
- Naturmangfaldlova av 19. juni 2009

Stølsvegen frå Indrefjorden til Negardstølen kryssar elva i Helledalen. Bru-kara til brua som går over elva er mura med stein frå området. Murane er bygd på lausmassar i elva, og elva har no grave under steinane i bru-kara. Det er stor fare for at brua og bru-kara kan rasa ut ved ny stor vassføring i elva. Grunneigarane i området ynskjer å setja brua i stand før den vert meir øydelagd. Fleire av grunneigarane har beitedyr i området, og er avhengig av brua for å få beitedyra til stølsområda.

Brua er bygt i eit område med skred- og lausmassar, og er ikkje bygd på fast fjell. Steinane som er fundamentet til brua må gravast ned under elvebotnen og festast med armeringsjern for å sikre brua betre. For å flytte på plass store steinar til fundament, og grave dei ned i elvebotnen, søker grunneigarane om å få nytte gravemaskin til arbeidet. Grunneigarane meiner arbeidet vil ta inntil 10 dagar dersom arbeidet vert utført med gravemaskin. Dei kan truleg få gjennomført arbeidet med ei gravemaskin på 1 tonn. Gravemaskina skal fraktast til Helledalen med helikopter.

Stølsheimen verneområdestyre har søkt om tiltaksmidlar til istandsetting av brua i Helledalen i 2021.

Bru i Helledalen. Kartkopi frå Fylkesatlas

Lovgrunnlaget

«Føremålet med vern av Stølsheimen er å ta vare på eit særmerkt og vakkert vestlandsk fjell- og fjordlandskap med kulturminne, kulturlandskap og naturmiljø som er lite påverka av tekniske inngrep, samstundes som området skal kunne nyttast til landbruk, friluftsliv, jakt og fiske» jf. pkt. III i verneforskrifta. Det er forbod mot inngrep som kan endre landskapets art eller karakter jf. punkt IV nr.1. Vanleg vedlikehald på eksisterande anlegg kan gjennomførast. Vedlikehaldsarbeid som medfører terrenginngrep og større utbetringsarbeid på bruer er ikkje omtalt i dispensasjonsreglane i verneforskrifta, og må vurderast etter naturmangfaldlova (nml) § 48; *Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak frå et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig...».*

Etter naturmangfaldlova (nml.) § 7 skal prinsippa i §§ 8 – 12 leggjast til grunn ved utøving av offentlig mynde, og det skal koma fram av vedtaket korleis prinsippa er vurdert og vektlagt i saka.

Vurdering

Stølsvegane frå gardane til fjellstølane er ein viktig del av kulturlandskapet i Stølsheimen landskapsvernområde. I verneforskrifta for Stølsheimen landskapsvernområde er kulturminne og kulturlandskap ein del av verneføremålet. Istandsetting av brua i Helledalen er eit positivt tiltak for å få beitedyr inn i området, og for friluftaktivitet i området.

Vanleg vedlikehaldsarbeid på eksisterande anlegg er ikkje søknadspliktig etter verneforskrifta. Arbeid som medfører graving i terrenget er ikkje vanleg vedlikehald, og må vurderast som særskilt tiltak. Tiltaket vil vera positivt for kulturlandskapet og verneføremålet i Stølsheimen landskapsvernområde. Forvaltar vurderer at det er heimel for å vurdere denne søknaden etter naturmangfaldlova § 48 fyrste ledd og fyrste alternativ.

Kunnskapen om området er kjend gjennom forvaltningsplan for Stølsheimen, skjøtselsarbeid på Negardstølen, og fleire synfaringar på stien saman med grunneigarane i området. Det er ikkje registrert sårbare artar eller naturtypar i nærleiken av brua i Helledalen (Naturbase 03.02.2021). Kunnskapsgrunnlaget jf. nml. § 8 er vurdert som godt, og føre-var-prinsippet jf. nml. § 9 er difor ikkje vektlagt i denne saka.

Forvaltninga skal vurdere den samla belastninga eit tiltak kan få på naturverdiane i området jf. nml. § 10. Brua i Helledalen har vore ei viktig bru for tilkomsten til Negardstølen og fjellstølen i Åsedalen. Bru-kara er mura opp med stein frå området. Over brukara er det lagt to jernsviller med treplankar til gangbru. Sjølv brua er i god stand og kan nyttast opp att, men bru-kara må forsterkast og murast på nytt. Istandsetting av brua vil ikkje føra til nye tiltak i området, og vil ikkje gje auka belastning på området etter tiltaket er gjennomført.

Frakt av gravemaskin til området for å utføre arbeidet er ein lite ynskt metode, og må avgrensast til det som er strengt naudsynt. Auka bruk av denne arbeidsmetoden i eit verneområde, vil kunne medføre større inngrep i landskapet, og er ikkje ein tradisjonell byggemetode. I tillegg vil transporten føra til auka klimagassutslepp. I Stølsheimen landskapsvernområde er gravemaskin lite nytta som arbeidsmetode ved vedlikehald av byggeanlegg. Forvaltar vurderer tiltaket som eit unntakstilfelle, og meiner den samla belastninga av tiltaket er liten.

Bru-kar på vestsida av elva. Foto Anbjørg Nornes

Bru-kar på austsida av elva. Foto Anbjørg Nornes

Grunneigarane i området har vurdert ulike metodar for å setja i stand brua. Brua står i eit område med mykje lausmassar, og det er usikkert kor mykje lausmassar som må fjernast for å kome ned til fast fjell. Grunneigarane har difor vurdert det som naudsynt med bruk av gravemaskin for å kunne flytte og grave ned store steinar som fundament for bru-kara. Steinane som vert brukt i bru-kara vil dei binde saman med jernboltar for sikre dei mot graving ved stor vassføring i elva. Den beste miljømessige metoden jf. nml § 12 ville vore å setja murane på fast fjell og utføra murarbeidet manuelt. Det vil vera vanskeleg å få godt nok feste for brua når grunnforholda ikkje er fast fjell, og det vil vera stor fare for ny utgraving under bru-kara. Forvaltar meiner difor bruk av gravemaskin til dette tiltaket kan vurderast som ein miljømessig forsvarleg metode. Gravemaskina må fraktast med helikopter til området. For å redusera tal flygingar, bør det nyttast ei lett gravemaskin. Steinar i bru-karet skal i størst mogleg grad nyttast opp att. Ekstra steinar kan plukkast frå nærområdet. Arbeidet skal utførast slik at det vert minst mogleg køyring i terrenget.

Tiltakshavar er ansvarleg for å hindre lekkasje av drivstoff og olje under arbeidet. Kostnadar ved eventuell miljøskadar skal dekkast av tiltakshavar, jf. nml. § 11.

Konklusjon

På bakgrunn av vurderingar etter nml. §§ 8-12 og verneforskrifta, meiner forvaltar tiltaket ikkje er i strid med verneføremålet og vil ikkje påverka naturverdiane negativt. Forvaltar vurderer det er heime i naturmangfaldlova § 48 fyrste ledd og fyrste alternativ til å gje løyve til utbetring av brua i Helledalen, og til å bruka gravemaskin til arbeidet.